

คณะเทคโนโลยีการเกษตร

ความรู้คุณธรรมนำวิชาขึ้นสู่การพัฒนาท้องถิ่น

ประเมินคนบดี เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2553 คณะเทคโนโลยีการเกษตรได้ต้อนรับ คณะกรรมการการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลงานมหาวิทยาลัยและประเมินผลงาน ในตำแหน่งคนบดี จากนั้นคนบดีได้บรรยายสรุปผลงาน วิสัยทัศน์ในการบริหารงานและ ถ่ายรูปร่วมกัน

คอลัมภ์ เกษตรวิจัย (รายละเอียดหน้า 2)

เทคโนโลยีอาหารดูงานพัทลุง เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2553 อาจารย์สุเพ็ญ ดั่งทอง นำนักศึกษาวิชาเอกวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร ชั้นปีที่ 4 ไป ศึกษาดูงาน ในรายวิชาเทคโนโลยีนมและผลิตภัณฑ์และรายวิชาสุขาภิบาลโรงงาน อุตสาหกรรมอาหาร ณ สหกรณ์โคนมพัทลุง และบริษัทผลิตภัณฑ์อาหารกว้างไพศาล จำกัด (มหาชน)

รองวิชาการ Road Show เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2553 ดร.กรวญ บัวศิริ รองคนบดี ฝ่ายวิชาการ คณะเทคโนโลยีการเกษตรได้จัดการ แนะนำการศึกษาต่อในระดับ อุดมศึกษาและ แนะนำมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ให้กับนักเรียน วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพัทลุง เพื่อเป็น ทางเลือกในการเข้าศึกษาต่อ

เกษตรศาสตร์ฝึกผสมเทียม เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2553 อาจารย์ปิยะนันท์ นวลหนูปล้อง โปรแกรมวิชาเกษตรศาสตร์ได้เชิญนายวินิจ คำสังข์ เป็นวิทยากรบรรยาย ในหัวข้อเรื่อง “ การลี้ยงอวัยวะสืบพันธุ์โค , การฝึกสอดปืนฉีด น้ำเชื้อ , การปฏิบัติเกี่ยวกับน้ำเชื้อแช่แข็ง , การตรวจการตั้งท้อง ” รวมทั้งให้นักศึกษา ฝึกปฏิบัติจริงในการผสมเทียมในโค สุกร และสัตว์ปีก ณ สถานีวิจัยทดสอบพันธุ์สัตว์ เทพา อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

ที่ปรึกษา ดร.กรวญ บัวศิริ
 รศ.สุรพล มนต์เสรี
 ดร.จักรกริช อนันตศรีนัย
 อาจารย์ปิยะนันท์ นวลหนูปล้อง

คณะผู้จัดทำ นายชรินทร์ จันทรพัณนชัย
 นางสาวศุจิรัตน์ สรประสิทธิ์
 นางสาวเกศสุพร มากสาขา

เกษตรวิจัย

การพัฒนาการปลูก การแปรรูป และพัฒนาผลิตภัณฑ์ จากกล้วยนางพญา [*Musa* (ABB Group)] เพื่อเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน

โดย ดร. รัชฎา เศรษฐวุฒิศลิน และคณะ

กล้วยนางพญาเป็นกล้วยประจำถิ่นของจังหวัดสงขลา เป็นที่รู้จักกันดีในสงขลาและจังหวัดใกล้เคียงใช้รับประทานผลสุกหรือแปรรูปเป็นกล้วยทอด กล้วยเชื่อม หรือข้าวต้มมัด ยังไม่มีการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่นที่ขนส่งง่ายและเก็บได้นาน ซึ่งต่างกับจังหวัดพัทลุงที่ได้รับการสนับสนุนจากส่วนราชการและองค์กรท้องถิ่น ส่งเสริมการแปรรูปกล้วยน้ำว้าและกล้วยไข่ที่ปลูกมากในท้องถิ่นเป็นการค้า กล้วยนางพญาที่ใช้แปรรูปส่วนใหญ่ได้จากสวนหลังบ้าน มีการปลูกเป็นการค้าน้อยเนื่องจากหน่อพันธุ์หายาก เพื่อเป็นการเพิ่มจำนวนต้นอ่อนกล้วยนางพญาให้ได้ปริมาณเพียงพอ การเพาะเลี้ยงตาอดและตาข้างของกล้วยด้วยอาหารสูตร MS ที่เสริม BA ในอัตรา 2 มิลลิกรัม/ลิตร สามารถกระตุ้นให้เกิดตาอดได้ 1-5 ยอด เมื่อนำต้นอ่อนที่ได้มาเลี้ยงในอาหาร 1/2 MS สามารถกระตุ้นให้เกิดรากและนำออกปลูกได้

กล้วยนางพญาที่ปลูกในอำเภอนาทวี มีขนาดลำต้นและการเจริญเติบโตแตกต่างกันมากขึ้นกับพื้นที่ปลูกและการดูแล อาจมีขนาดเส้นรอบวงตั้งแต่ 57.5-100 ซม. ความสูงต้น 273 ซม. - 555 ซม. ผลผลิต 6-8 หวีต่อเครือ จำนวน 11-18 ผลต่อหวี ตั้งแต่ติดผลจนกระทั่งผลแก่ใช้เวลาประมาณ 14 สัปดาห์ กล้วยอายุ 12- 14 สัปดาห์สามารถนำมาแปรรูปให้สุกด้วยเอทธิพอน ซึ่งเป็นสารให้กำเนิดก๊าซเอทธิลีน กล้วยจะสุกภายใน 2-3 วัน โดยมีการเปลี่ยนแปลงสีและรสชาติใกล้เคียงกัน กล้วยนางพญามีคุณค่าทางโภชนาการใกล้เคียงกับกล้วยน้ำว้า กล้วยไข่ กล้วยหอม และกล้วยหักมุก แต่กล้วยนางพญาจะมีปริมาณคาร์โบไฮเดรต โปรตีนและใยอาหารมากกว่า ขณะที่ไขมันน้อยกว่า

เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากกล้วยนางพญาเป็นที่รู้จักกันมากขึ้น ได้พัฒนาผลิตภัณฑ์กล้วยหีย กล้วยตาก เค้ก และโยเกิร์ตกล้วยนางพญา และถ่ายทอดให้กับกลุ่มแม่บ้าน 2 กลุ่มคือ กลุ่มบ้านทุ่งเล็บพัฒนา หมู่ 9 ตำบลสมหวัง อำเภอท่งหวาย จังหวัดพัทลุง และกลุ่มแม่บ้านบ้านบางเขียด หมู่ 3 ตำบลบางเขียด อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา สำหรับความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ผู้บริโภคส่วนใหญ่ชอบผลิตภัณฑ์ที่ทำจากกล้วยนางพญา โดยให้คะแนนความชอบในเค้กกล้วยมากที่สุด รองลงมา คือ กล้วยหีย กล้วยตาก และโยเกิร์ต ตามลำดับ ซึ่งผู้บริโภคมกกว่าร้อยละ 80 ยินดีซื้อผลิตภัณฑ์จากกล้วยนางพญา

เปลือกกล้วยนางพญาซึ่งเป็นวัสดุเหลือทิ้ง สามารถนำมาแปรรูปและผสมในอาหารนกกระทาระยะไข่ได้ในระดับ 12 เปอร์เซ็นต์ พบว่ามวลไข่ดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.01$) รวมทั้ง ต้นทุนค่าอาหารต่ำกว่าที่ระดับ 0 และ 3 เปอร์เซ็นต์ในสูตรอาหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) และไม่ส่งผลเสียต่อองค์ประกอบของไข่ คุณภาพไข่ และสุขภาพนกกระทา นอกจากนี้เปลือกกล้วยนางพญา สามารถนำมาหมัก โดยใช้อัตราส่วนเปลือกกล้วยต่อกากน้ำตาล

ต่อน้ำต่อจุลินทรีย์ EM เป็น 3:1:1:1 หมักเป็นระยะเวลา 1 เดือน ได้น้ำหมักชีวภาพซึ่งอยู่ในสภาพเป็นกรด (pH 4.3) แต่เมื่อนำมาเจือจางอัตราส่วน 1: 50, 1:100 และ 1:500 พร้อมทั้งปรับ pH ให้อยู่ในช่วง 7.5-8.5 ด้วยปูนขาว สามารถใช้เพาะขยายพันธุ์ไรแดงได้ดี ไม่แตกต่างจากสูตรอาหาร

ควบคุม นอกจากนี้ยังพบว่า การเลี้ยงปลาตุกรัสเซียในบ่อดินที่ใส่น้ำหมักชีวภาพในอัตราน้ำหมัก: น้ำ = 1 ลิตร : 10 ลูกบาศก์เมตร ปลาตุกรัสเซียมีน้ำหนักมากกว่ากลุ่มที่ไม่ใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ปริมาณแอมโมเนียเจือปนในน้ำอยู่ในระดับที่ไม่เป็นพิษต่อปลา ส่วนปริมาณออกซิเจนที่ละลายน้ำและความโปร่งใสของบ่อที่ใส่น้ำหมักชีวภาพมีค่าต่ำกว่า แต่ไม่มีผลต่อความอยู่รอดของปลา

บริบทของกลุ่มและสภาพกิจกรรมด้านการผลิต การตลาดและการออมทรัพย์ของกลุ่มธุรกิจชุมชนของกลุ่มแม่บ้านตัวแทน 2 กลุ่ม คือกลุ่มขนมพื้นบ้านกลุ่มแม่บ้านบ้านบางเขียด หมู่ที่ 3 ตำบลบางเขียด อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ก่อตั้งในปี พ.ศ.2550 โดยเริ่มจากการตั้งกลุ่มออมทรัพย์หมู่ที่ 3 รวมกันเป็นกลุ่มขึ้นเพื่อผลิตสินค้าออกจำหน่ายเพิ่มรายได้โดยเน้นการผลิตน้ำพริกแมงดาเป็นหลัก กลุ่มไม่มีการจัดโครงสร้างอย่างเป็นทางการ ไม่มีการทำบัญชีกลุ่ม จึงได้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ต้นทุน การกำหนดราคา การทำบัญชี การจัดทำงบกำไรขาดทุน ช่องทางการจำหน่ายและการส่งเสริมการตลาด ส่วนทางการตลาดมีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ และกลุ่มพยายามที่จะพัฒนาสินค้าให้ได้เครื่องหมายรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ (อ.ย.) กลุ่มที่ 2 กลุ่มแม่บ้านทุ่งเคียบพัฒนา หมู่ที่ 7 ตำบลสมหวัง อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง ก่อตั้งในปี พ.ศ.2531 มีการจัดโครงสร้างองค์กร มีคณะกรรมการ กำหนดวัตถุประสงค์ ภาวะเทียบตามโครงสร้างของทางราชการ ในปีพ.ศ.2543ได้ผลิตกล้วยกรอบแก้ว (เบรคแตก) ออกจำหน่ายเพื่อเป็นรายได้เสริมของสมาชิกจนถึงปัจจุบัน กลุ่มมีการทำบัญชีอย่างง่าย โดยประธานเป็นผู้จัดทำ จากการวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่มพบว่าไม่ค่อยมีกำไรไม่มีสมาชิกทำหน้าที่ด้านการตลาดส่วนใหญ่เต็มใจเป็นฝ่ายผลิต มากกว่า ปริมาณการผลิตสินค้าที่ไม่สม่ำเสมอ ไม่ได้วิเคราะห์ต้นทุนการผลิต คณะผู้วิจัยจึงได้ถ่ายทอด ความรู้โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต การหาจุดคุ้มทุน การทำบัญชี การตลาด และส่วนประสมทางการตลาด เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความเข้าใจและเห็นความสำคัญของกิจกรรมทางการตลาดมากขึ้น

สำหรับผลิตภัณฑ์จากกล้วยนางพญาหลังจากการถ่ายทอดการผลิตผลิตภัณฑ์ของกิจกรรมที่ 4 พบว่า กลุ่มแม่บ้านที่จังหวัดพัทลุง สนใจ โยเกิร์ตจากกล้วยนางพญา เนื่องจากมีเครือข่ายนมสดจังหวัดพัทลุงส่วนกลุ่มแม่บ้านจังหวัดสงขลา เนื่องจากไม่มีอุปกรณ์เช่นตู้อบจึงอบรมการทำข้าวเหนียวคอนโด และกล้วยหยี จากการติดตามกลุ่มแม่บ้านที่จังหวัดสงขลา พบว่า ได้ผลิตข้าวเหนียวคอนโด จำหน่ายตลาดนัดใกล้บ้าน และรับผลิตเมื่อมีการอบรม ประชุมหน่วยงานราชการ ในท้องถิ่น จากข้อมูลการเรียนรู้เกี่ยวกับสถานภาพและองค์ประกอบของทั้ง 2 กลุ่มนำมาจัดทำเป็นกรณีศึกษาให้นักศึกษาในรายวิชา การประกอบการธุรกิจชุมชน โดยนำขึ้น <http://vclass.skru.ac.th> ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 เพื่อให้ นักศึกษาเข้าใจสภาพธุรกิจชุมชนในท้องถิ่นและมีส่วนร่วมโดยการวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของธุรกิจชุมชน

กิจกรรมนักศึกษา

เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2553 นักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรได้ร่วมเดินขบวนพาเหรด และแข่งขันกีฬา – กรีฑา ปาริฉัตรเกมส์ 52 ณ สนามกีฬาราชภัฏสงขลา ซึ่งมีอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาเป็นประธานในพิธีเปิดการแข่งขัน และการแข่งขันในครั้งนี้เป็นกิจกรรมหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างความสามัคคีแก่นักศึกษา

ขอแสดงความยินดีกับ

รศ.นฤมล อัครเทศมณี ได้รับโล่ศิษย์เก่าดีเด่น
ในโอกาสครบรอบ 35 ปี คณะผลิตกรรมการเกษตร
เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2552

ดร.ภวิกา บุญยพิพัฒน์ ในโอกาสสำนักงานกองทุน
สนับสนุนการวิจัย มอบประกาศเกียรติคุณให้ได้รับเลือกเป็น
ผลงานวิจัยดีเด่นประจำ พ.ศ.2552 ผลงานวิจัยเรื่อง การ
พัฒนางานวิจัยและระบบบริหารงานวิจัยของกลุ่มมหาวิทยาลัย
ราชภัฏ: ให้เป็นกลไกวิชาการเพื่อการพัฒนาพื้นที่